

Providing of the development and increase of the efficiency of production are possible under the conditions of intensification of reproduction and better use of existing fixed assets. These processes, on the one hand, promote constant maintaining of adequate technical level of each enterprise, and on the other hand - make it possible to increase production volume without additional investment resources, to reduce the prime cost by reducing costs on depreciation and maintenance of production and its management, to increase capital productivity and profitability.

This article is devoted to the comparison of methods of efficiency analysis of the use of fixed assets. Different approaches to the calculation of efficiency indexes have been studied.

Keywords: economic analysis, fixed assets, method, efficiency, comparison, capital productivity, capital intensity.

References:

1. Barabash, N. (2005). *Analiz hospodars'koi diial'nosti* [Business analysis]. KNTEU, Kyiv (in Ukr.).
2. Butynets, F. (2003). *Ekonomichnyj analiz* [Economic analysis]. PP "Ruta", Zhytomyr (in Ukr.).
3. Kindratska, G. (2008). *Ekonomichnyj analiz: teoriia i praktyka* [Economic Analysis: Theory and Practice], Lviv (in Ukr.).
4. Kostenko, T. (2007). *Ekonomichnyj analiz i diahnozyka stanu suchasnoho pidpryemstva* [Economic analysis and diagnostics of modern enterprise]. Center textbooks, Kyiv (in Ukr.).
5. Mnich, E. (2014). *Finansovyy analiz* [Financial analysis]. KNTEU, Kyiv (in Ukr.).
6. Moshenskyy, S. (2007). *Ekonomichnyj analiz* [Economic analysis]. PP "Ruta", Zhytomyr (in Ukr.).
7. Savitskaya, G. (2008). *Ekonomichnyj analiz diial'nosti pidpryemstva* [Economic analysis of the company]. Knowledge, Kyiv (in Ukr.).
8. Sopko, V. (2007). *Oblik ta analiz v upravlinni pidpryemstvom* [Accounting and analysis in business management]. Machinery, Kyiv (in Ukr.).
9. Chernelevskyy, L. (2009). *Ekonomichnyj analiz na pidpryemstvakh promyslovosti i torhivli* [Economic analysis on industry and trade enterprises]. Millenium, Kyiv (in Ukr.).
10. Chumachenko, M. (2009). *Ekonomichnyj analiz* [Economic analysis]. KNEU, Kyiv (in Ukr.).

УДК 657

В.І. Кузь, к.е.н, В.Д. Попова, к.е.н., В.С. Кравчук,
Буковинський державний фінансово-економічний університет,
м. Чернівці

ВИДИ ОБЛІКУ: СУТНІСТЬ ТА ЇХ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СИСТЕМІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація

Досліджуються особливості функціонування в інформаційній системі підприємства видів обліку та підсистем бухгалтерського обліку. Визначаються підходи до їх ідентифікації на основі інформаційних запитів користувачів, методологічного інструментарію та облікових процедур, що відповідають здійсненню облікового процесу в рамках організації і ведення окремих видів обліку. Встановлюються типи взаємозв'язків між структурними елементами загальної облікової системи, що забезпечує можливість формування цілісної системи інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень. Наводяться характерні вимоги та риси до ідентифікації видів обліку та підсистем бухгалтерського обліку в контексті підвищення практичної цінності облікової системи як інформаційного джерела.

Ключові слова: бухгалтерський облік, види обліку, інформаційна система, інформаційні запити, підсистеми бухгалтерського обліку, обліковий процес.

В.І. Кузь, к.э.н, В.Д. Попова, к.э.н., В.С. Кравчук,
Буковинский государственный финансово-экономический университет,
г. Черновцы

Аннотация

ВИДЫ УЧЕТА: СУЩНОСТЬ И ИХ ВЗАИМОСВЯЗИ В ИНФОРМАЦИОННОЙ СИСТЕМЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

Исследуются особенности функционирования в информационной системе предприятия видов учета и подсистем бухгалтерского учета. Определяются подходы к их идентификации на основе информационных запросов пользователей, методологического инструментария и учетных процедур, отвечающих осуществлению учетного процесса в рамках организации и ведения отдельных видов учета. Устанавливаются типы взаимосвязей между структурными элементами общей учетной системы, что обеспечивает возможность формирования целостной системы информационного обеспечения процесса принятия управленческих решений. Приводятся характерные требования и черты к идентификации видов учета и подсистем бухгалтерского учета в контексте повышения практической ценности учетной системы как информационного источника.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, виды учета, информационная система, информационные запросы, подсистемы бухгалтерского учета, учетный процесс.

Постановка проблеми. В умовах ускладнення господарських процесів, підвищення рівня глобалізації економічних відносин та посилення конкурентної боротьби між суб'єктами господарювання зростає значення інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень. Побудова інформаційної системи підприємства здійснюється на основі облікової інформації, що акумулюється системою бухгалтерського обліку, головним призначенням якої є розкриття інформації у форматі фінансової звітності. Проте, заважаючи на тенденції зростання видів користувачів інформації про фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання, а головне – їх інформаційних потреб, детального дослідження потребує питання ідентифікації видів обліку та їх взаємозв'язків у формуванні цілісної інформаційної системи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням видів обліку в контексті дослідження напрямів розвитку бухгалтерського обліку та особливостей формування ефективного інформаційного забезпечення процесу управління приділена значна увага зарубіжних та вітчизняних науковців, зокрема таких, як М. І. Бондар [1], А. С. Бородкін [2], Т. В. Бочуля [3], Ф. Ф. Бутинець [4], В. М. Жук [5], Н. М. Малюга [6], О. О. Осадча [7], А. А. Пилипенко [8], М. С. Пушкар [9; 10], В. А. Терехова [11] та інших. Наукові доробки наведених науковців мають велику вагу у вирішенні

проблемних питань розвитку бухгалтерського обліку. Проте, не применшуючи значення отриманих ними науково-практичних результатів, проблеми ідентифікації видів обліку, їх взаємозв'язків в єдиній інформаційній системі суб'єкта господарювання не набули кінцевого вирішення. Даний факт можна пояснити альтернативністю методів обробки інформації та індивідуальністю процесу задоволення інформаційних потреб всіх без винятку користувачів.

Формулювання цілей статті й аргументування актуальності поставленого завдання. Метою статті є визначення характерних вимог та організаційних, методологічних і методичних ознак ідентифікації видів обліку; встановлення взаємозв'язків між ними в цілях формування єдиної інформаційної системи суб'єкта господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливість бухгалтерського обліку в інформаційному забезпеченні процесу прийняття управлінських рішень користувачами підкреслюється застосуванням єдиних методологічних інструментів при формуванні даних про активи, капітал, зобов'язання, витрати, доходи та фінансові результати, які є загальноприйнятими, а отже, зрозумілі всім без винятку користувачам.

Бухгалтерський облік – інститут із соціально-економічного середовища, котрий забезпечує порозуміння та керованість у цьому середовищі, опрацьовуючи та інтерпретуючи для користувачів інформацію про факти та явища життєдіяльності організацій (підприємств). Трансформація фактів і явищ життєдіяльності підприємств здійснюється за допомогою специфічних правових норм, методів, принципів і професійних суджень бухгалтерів [5, с. 18].

Проте система бухгалтерського обліку як інформаційний генератор не в змозі забезпечити задоволення релевантною інформацією специфічних інформаційних потреб користувачів. В даному випадку йдеться саме про внутрішніх користувачів, для яких навіть аналітична облікова інформація не формує повноцінного масиву даних для прийняття та супроводження виконання управлінських рішень. Хоча низка науковців стверджує, що «предмет та методика бухгалтерського обліку передбачає відображення показників економічної, соціальної та екологічної складових підприємницької діяльності» [7, с. 121]. Проте це тільки на загальнотеоретичному рівні, практична ж реалізація функцій бухгалтерського обліку щодо вказаних об'єктів господарської діяльності потребує виокремлення відповідних підсистем (видів обліку), визначення організаційних, методологічних і методичних ознак їх ідентифікації в контексті побудови єдиної інформаційної системи підприємства.

Інформаційні системи відносяться до систем, які розвиваються, що обумовлено постійним розширенням і зміною потреб споживачів інформації

під впливом оточуючого середовища, зміною технічних засобів та розширенням програмного забезпечення. Нова модифікація інформаційної системи розглядається як якісно новий варіант, що повніше відповідає вимогам зміненого середовища. Кожна нова версія інформаційної системи повинна забезпечити принаймні такі основні вимоги:

1) розширення системи для задоволення нових вимог (розширення сфери послуг і розповсюдження інформації, зростання кількості користувачів, виникнення ієрархії та системи пріоритетів користувачів, збільшення потужності вхідного потоку документів, числа та видів запитів тощо);

2) збільшення видів інформаційної обробки та форм інформаційного обслуговування споживачів послуг системи, підвищення рівня інтелектуальності в обробці інформації;

3) розвиток зовнішніх комунікаційних систем для збільшення числа і видів зовнішніх інформаційних зв'язків системи, збільшення різноманітних форм вихідної інформації;

4) розвиток програмного забезпечення системи для збільшення нових форм вхідних та вихідних документів, автоматизації обробки даних;

5) удосконалення організаційно-технологічного обслуговування з метою підвищення оперативності, якості інформаційної обробки і обслуговування [10, с. 25].

Отже, вся сукупність видів обліку господарської діяльності підприємства повинна забезпечити: облікове відображення значно більшої кількості об'єктів, процесів та явищ; збільшення видів та форм оброблення інформації; налагодження оптимальних взаємозв'язків між структурними одиницями, що формують інформаційні потоки; створення автоматизованих систем обробки даних; налагодження системи декларування організаційних аспектів функціонування підсистем бухгалтерського обліку. Слід зауважити, що ідентифікація видів обліку базується на твердженні про необхідність оброблення інформації як із внутрішнього соціально-економічного середовища, так із зовнішнього.

Науковці найчастіше виокремлюють наступні види обліку: фінансовий облік, управлінський облік, податковий облік, статистичний облік та стратегічний облік.

Н. М. Малюга подає розгорнуту класифікацію видів обліку: макрооблік (статистичний облік), мікрооблік (бухгалтерський облік (камеральний облік; статичний облік; динамічний облік; креативний облік), фінансовий бухгалтерський облік, управлінський бухгалтерський облік, податковий облік, актуарний облік, стратегічний облік, оперативний облік) [6, с. 361-369]. Дослідниця аргументує необхідність розмежування видів обліку та видів бухгалтерського обліку. Такої ж класифікації дотримується й Ф. Ф. Бутинець,

стверджуючи, що «кожен з видів бухгалтерського обліку надає для користувачів корисну та різну інформацію» [4, с. 367].

Дедалі більше уваги приділяється креативному обліку як інструменту задоволення інформаційних потреб управлінського персоналу. На думку М.С. Пушкаря: «креативний облік – це творчий облік, який вимагає від облікових працівників організації фактів і правил їх групування, виходячи з інтересів менеджменту з метою отримання знань про нові об'єкти спостереження» [9, с. 90].

Креативний облік слід розглядати як дієвий обліковий інструмент надання релевантної інформації управлінському персоналу про тенденції розвитку внутрішнього та зовнішнього середовища для прийняття ефективних управлінських рішень. Даний вид обліку відрізняється від інших видів застосуванням специфічних методів отримання та обробки інформації, а також орієнтацією на трактування аспектів розвитку зовнішнього економічного середовища та передбачення майбутнього стану суб'єкта господарювання. В умовах формування інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень в рамках виконання обраної стратегії суб'єкта господарювання креативний облік слід розглядати як стратегічний облік.

На думку В. А. Терехової, стратегічний облік – облікова система, адаптована до сучасного виробничого середовища, включає багатовимірну стратегію зв'язків через канали поширення і визначення потреб цільових покупців (споживачів) [11]. Організація та ведення стратегічного обліку відрізняється від інших видів обліку як за процедурною ознакою, так і за методологічною.

А. А. Пилипенко акцентує увагу на можливості ідентифікації в інформаційній системі суб'єкта господарювання різних видів обліку на основі інформаційних запитів користувачів. При цьому ототожнює бухгалтерський облік з господарським, що є досить дискусійним твердженням. Бухгалтерський облік, як найбільш поширений, поєднує в собі усі види господарського обліку та застосовується суб'єктами підприємницької діяльності незалежно від форм власності та методів господарювання. При цьому стандартизація облікових процедур повинна поступатися місцем найбільш гнучким системам обліку, зорієнтованим на аналіз можливостей підприємства [8, с. 31].

На нашу думку, виділення таких видів бухгалтерського обліку, як динамічний, статичний та камеральний, – це, швидше, результат застосування традиційних облікових процедур та звітування в певний момент часу, що відмінний від дати складання фінансової звітності, відповідно до запиту управлінського персоналу. Якщо розглядати види бухгалтерського обліку, то мову слід вести про його підсистеми, які взаємопов'язані єдиними вхідними потоками та частково методами оброблення інформації, проте різними вихідними інформаційними потоками.

Найпоширенішим є твердження про поділ бухгалтерського обліку на фінансовий, управлінський та податковий облік. Проте низка науковців стверджує, що такий поділ не містить раціонального підґрунтя з методологічної, методичної та організаційної точок зору. На думку А. С. Бородкіна, поділ бухгалтерського обліку на фінансовий і управлінський ні в теоретичному, ні в практичному відношенні не обґрунтований. Не можна поділити бухгалтерський облік на фінансовий і управлінський, тому що він одночасно є тим і іншим. Бухгалтерський облік в цілому являє управлінський облік, оскільки є функцією управління» [2, с. 44]. М. І. Бондар стверджує про необхідність удосконалення методологічної бази бухгалтерського обліку, що сприятиме побудові єдиної інформаційної системи на базі системи бухгалтерського обліку: «Наука бухгалтерський облік повинна функціонувати у тісному взаємозв'язку з іншими економічними науками і спрямовуватиметься не на розмежування та уточнення сутності різних видів обліку, а на обґрунтування методу бухгалтерського обліку та його елементів» [1].

Ідентифікацію видів обліку насамперед слід розглядати за критерієм практичної цінності, що проявляється через необхідність формування звітності, відмінної від фінансової. А також враховувати факт використання різної за змістом первинної інформації та застосування відмінних від традиційних облікових методів її оброблення. В даному ракурсі доцільним є виділення самостійних видів обліку та видів (підсистем) бухгалтерського обліку. Види обліку – це самостійні облікові системи, які характеризуються повноцінною технологією обліку, від моменту реєстрації фактів господарського життя і до моменту складання звітності. В свою чергу підсистеми бухгалтерського обліку – використання єдиної з бухгалтерським обліком інформаційної бази, ідентичних або ж суміжних методів оброблення даних та складання різних форм підсумкових звітів, тобто звітності, що не є фінансовою.

До підсистем бухгалтерського обліку насамперед слід віднести підсистеми фінансового обліку, управлінського обліку, податкового обліку та статистичного обліку. Адже при формуванні фінансової, управлінської, податкової та статистичної звітності використовується облікова інформація, систематизована та згрупована відповідно до необхідності формування вказаних видів звітності.

Окремим видом обліку слід вважати, для прикладу, стратегічний облік. Для формування стратегічної звітності використовується масив інформації як із внутрішнього, так і з зовнішнього соціально-економічного середовища. Для її обробки застосовуються методи, які є не традиційними для системи бухгалтерського обліку. Стратегічна інформація характеризується значною невизначеністю, що вимагає використання комп'ютерних методів обробки інформації, серед яких вагоме значення займає побудова експертних систем

прийняття стратегічних управлінських рішень. В свою чергу, форми підсумкових звітних документів стратегічного обліку характеризуються власною не стабільністю, визначення змісту показників, форм та формату розкриття інформації в стратегічній звітності залежить від особливостей інформаційного запиту управлінського персоналу.

Отже, головними рисами виокремлення виду обліку є: визначення кола нових користувачів, що вимагає застосування нестандартних підходів до формування та розкриття інформації; ідентифікація специфічних інформаційних запитів користувачів, відмінних від змісту та форм розкриття облікових даних системою бухгалтерського обліку; визначення об'єктів облікового відображення, щодо яких повинні застосовуватися облікові процедури і методи, відмінні від тих, що використовуються системою бухгалтерського обліку; необхідність використання нетипових форм звітних документів як за змістом показників, так і за форматом розкриття інформації.

Формування нових підсистем бухгалтерського обліку необхідно здійснювати за наявності наступних умов: в новій підсистемі обліку передбачається використання даних із інформаційної системи бухгалтерського обліку; паралельне використання специфічних методів обробки даних та методів бухгалтерського обліку; використання окремих показників бухгалтерської фінансової звітності для комплексного розкриття інформації новою підсистемою бухгалтерського обліку.

Важливе значення для формування цілісної інформаційної системи підприємства має встановлення взаємозв'язків між видами обліку та підсистемами бухгалтерського обліку. При ідентифікації підсистем бухгалтерського обліку формують зв'язки вертикального характеру, тобто наявні спільні етапи облікового процесу. Дані взаємозв'язки характеризуються стабільністю, а домінантне значення серед підсистем бухгалтерського обліку відводиться фінансовому обліку. Горизонтальні взаємозв'язки характерні для видів обліку, передбачають використання ними проміжних результатів облікового відображення об'єктів та явищ іншого виду обліку. В ході функціонування стратегічного обліку, при складанні стратегічної звітності можуть використовуватися дані із підсистем бухгалтерського обліку, які характеризують стан та тенденційні зміни об'єктів і явищ із внутрішнього економічного середовища у фінансовому форматі.

Визначення на практиці видів обліку та підсистем бухгалтерського обліку, в цілях отримання позитивних результатів, потребує встановлення організаційних засад їх функціонування. Тобто, існує нагальна необхідність декларування головних аспектів функціонування видів та підсистем обліку у внутрішніх розпорядчих документах, закріплення посадових обов'язків щодо ведення того чи іншого виду обліку між обліковими працівниками тощо.

Ефективна організація та методика ведення ідентифікованих на підприємстві видів обліку забезпечить формування цілісного інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень. В свою чергу налагодження раціональних взаємозв'язків між видами та підсистемами обліку свідчатиме про інтегрування окремих облікових систем в єдину систему.

Інтеграційні процеси в обліковому відображенні об'єктів та явищ насамперед притаманні підсистемам бухгалтерського обліку. Як стверджує М. С. Пушкар, інтегрована система обліку може бути єдиною в тому розумінні, що вся інформація фінансового та управлінського обліку відображається на основі одних і тих же документів [10, с. 32]. Проте, за умови ускладнення господарських та управлінських процесів виникає потреба в оцінці зовнішнього середовища та майбутнього стану підприємства, в ході чого ідентифікуються більш складні види обліку в організаційному, методичному та методологічному аспектах. Відповідно до чого сам процес інтеграції облікових систем ускладнюється в контексті необхідності формування єдиної інформаційної одиниці системи управління суб'єктом господарювання.

Інтегрована облікова система володіє п'ятьма компетенціями, що дозволяють формувати інформацію, відповідно до потреб різних інститутів:

- 1) системність бухгалтерського обліку;
- 2) альтернативність бухгалтерського обліку та відповідність варіативності управлінських рішень;
- 3) стратегічність бухгалтерського обліку;
- 4) аналітичність бухгалтерського обліку;
- 5) узгодженість бухгалтерського обліку [3, с. 127-145]. Узгодженість бухгалтерського обліку полягає в регулюванні інформаційних запитів різних груп користувачів, забезпечуючи домовленість між їх очікуваннями в реальних показниках і результатами інформаційного процесу [3, с. 136].

На даний момент розвитку економічних відносин інформаційна система підприємства повинна оперативно реагувати на потреби управління. Вивчення інформаційних запитів управлінського персоналу, визначення їх змістовності, постійності та періодичності здійснює безпосередній вплив на ідентифікацію видів обліку та підсистем бухгалтерського обліку в єдиній інформаційній системі підприємства.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Отже, необхідність ідентифікації видів обліку та підсистем бухгалтерського обліку в інформаційній системі підприємства зумовлена збільшенням потреб управлінського персоналу в різносторонній релевантній інформації про стан та розвиток суб'єкта господарювання, а також про тенденційні зміни зовнішнього соціально-економічного середовища. Кожний із видів обліку чи підсистем бухгалтерського обліку задовольняє певні інформаційні запити

користувачів, що характеризує їх відмінності на завершальному етапі облікового процесу. Взаємозв'язки між видами обліку та підсистемами бухгалтерського обліку дозволяють оптимально поєднати процеси збору, узагальнення, систематизації та оброблення інформації при досягненні їх мети, а також свідчать про інтеграційні можливості у формуванні цілісної інформаційної системи суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел:

1. Бондар М. І. Концептуальні підходи щодо розвитку бухгалтерського обліку в Україні / М. І. Бондар // Роль і місце бухгалтерського обліку, контролю й аналізу в розвитку економічної науки та практики: Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 14 травня 2010 р. – К.: КНЕУ, 2010. – 568 с.
2. Бородкин А. С. «Шоковая терапия» для бухгалтерского учета / А.С. Бородкин // Світ бухгалтерського обліку. – 1997. – №1. – С. 41-46.
3. Бочуля Т. В. Інновативний розвиток обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством: монографія / Т. В. Бочуля. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2015. – 404 с.
4. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир: ПП «Рута», 2003. – 444 с.
5. Жук В. М. Наукова гіпотеза трактування бухгалтерського обліку як соціально-економічного інституту / В. М. Жук // Облік і фінанси АПК. – 2012. – № 2. – С. 14-22.
6. Малюга Н. М. Розвиток теорії бухгалтерського обліку : монографія/ Н. М. Малюга. – Житомир: ПП «Рута», 2005. – 388 с.
7. Осадча О. О. Реформування інформаційного забезпечення за даними бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємств / О. О. Осадча // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : збірник наукових праць / Ред. кол. : І.Д. Пасічник, О.І. Дем'янчук. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. – Випуск 26. – С. 119-123.
8. Пилипенко А. А. Організація обліково-аналітичного забезпечення стратегічного розвитку підприємства. / А. А. Пилипенко. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2007. – 276 с.
9. Пушкар М. С. Креативний облік (створення інформації для менеджерів) : монографія / М. С. Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 2006. – 334 с.
10. Пушкар М. С. Фінансовий облік у системі управління : монографія / М. С. Пушкар, М. Т. Щирба. – Тернопіль: Карт-бланш, 2006. – 178 с.
11. Терехова В. А. Стратегический управленческий учет: состояние и развитие в зарубежных странах / В. А. Терехова // Бухгалтерский учет в бюджетных и некоммерческих организациях. – 2000. – №4. – С. 9-12.

Vasyl Kuz, Candidate of Economic Sciences,
Valentyna Popova, Candidate of Economic Sciences,
Viktor Kravchuk,
Bukovyna State University of Finance and Economics, Chernivtsi

**TYPES OF ACCOUNTING: ESSENCE AND THEIR RELATIONSHIPS
IN THE INFORMATION SYSTEM OF AN ENTERPRISE**

Abstract

Peculiarities of functioning of different types of accounting and accounting and subsystems in information system of an enterprise are researched. Approaches for their identification, based on

users' information requests and methodological tools and accounting procedures that to respond with the implementation of accounting process, in the terms of organization and fulfillment of certain types of accounting are identified. The types of relationships between structural elements of general accounting system that provide the possibility to form an integrated information system of decision-making are established. Characteristic requirements and features to identify the types and subsystems of accounting in the context of increasing practical value of accounting system as an information source are presented.

Keywords: accounting, types of accounting, information system, information requests, accounting subsystems, accounting process.

References:

1. Bondar, M.I. (2010). Conceptual approaches to the development of accounting in Ukraine. *Rol i mistse bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu v rozvytku ekonomichnoi nauky ta praktyky. Zbirnyk materialiv mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Role of accounting, control and analysis of economic science and practice. Proceedings of the International Scientific Conference], KNEU, Kyiv, Ukraine, p. 568 (in Ukr.).
2. Borodkin, A.S. (1997). Shock therapy for accounting. *Svit buhgalterskoho obliku [World Accounting]*, no. 1, pp. 41-46 (in Russ.).
3. Bochulia, T.V. (2015). *Innovatyvnyi rozvytok oblikovo-analitychnoho zabezpechennia upravlinnia pidpriemstvom* [Innovative development of accounting and analytical support for business management]. VD «INZHEK», Kharkiv, Ukraine (in Ukr.).
4. Butynets, F.F. (2003). *Teoriia bukhhalterskoho obliku* [Theory of Accounting]. PP «Ruta», Zhytomyr, Ukraine (in Ukr.).
5. Zhuk, V.M. (2012). The scientific hypothesis accounting treatment as a social and economic institution. *Oblik i finansy APK [Accounting and Finance AIC]*, no. 2, pp. 14-22 (in Ukr.).
6. Maliuha, N.M. (2005). *Rozvytok teorii bukhhalterskoho obliku* [The development of accounting theory]. PP «Ruta», Zhytomyr, Ukraine (in Ukr.).
7. Osadcha, O.O. (2014). Reform of information provision according to accounting and financial reporting. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriiia «Ekonomika» [Scientific Proceedings of the National University "Ostroh Academy". Series "Economy"]*, vol. 26, pp. 119-123 (in Ukr.).
8. Pylypenko, A.A. (2007). *Orhanizatsiia oblikovo-analitychnoho zabezpechennia stratehichnoho rozvytku pidpriemstva* [Organization of accounting and analytical support for strategic company development]. KhNEU, Kharkiv, Ukraine (in Ukr.).
9. Pushkar, M.S. (2006). *Kreatyvnyi oblik (stvorenna informatsii dlia menedzheriv)* [Creative accounting (creating information for managers)]. Kart-blansh, Ternopil, Ukraine (in Ukr.).
10. Pushkar, M.S. and Shchyryba, M.T. (2006). *Finansovyi oblik u systemi upravlinnia* [Financial accounting management system]. Kart-blansh, Ternopil, Ukraine (in Ukr.).
11. Terehova, V.A. (2000). Strategic Management Accounting: Status and development in foreign countries. *Buhgalterskiy uchet v byudzhethnykh i nekommercheskikh organizatsiyah [Accounting in the budgetary and noncommercial organizations]*, no. 4, pp. 9-12 (in Russ.).

